

สรุป

การเรียนรู้ประสบการณ์
การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/30 - 1/31

ณ โครงการร้อยใจรักษ์ บ้านห้วยसान
ตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน
เทศบาลตำบลแม่ไร่

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/30

วันที่ 11 – 12 กุมภาพันธ์ 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/30 วันที่ 11 – 12 กุมภาพันธ์ 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 65 คน

จาก อบต.แม่จัน อ.แม่จัน จ.เชียงราย

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยส้านและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน จังหวัด 4 แม่ฮ่องสอน คือเชียงใหม่ เชียงรายและพะเยา จำนวน 19 อำเภอ โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรมคือ คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. **การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง** โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. **การพัฒนาตามลำดับขั้น** ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้
3. **การพัฒนาเชิงพื้นที่** คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน
4. **การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร** โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกคำวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : น้ำในบ่อพวงสามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่การเกษตรได้กี่ไร่

ตอบ : ประมาณ 12-20 ไร่

ถาม : บ่อลึกประมาณเท่าไร

ตอบ : ความลึกของบ่ออยู่ที่ 2.5 เมตร

ถาม : วิธีการนำน้ำมาใช้ ใช้วิธีการใด

ตอบ : เป็นแรงดันธรรมชาติ จากอ่างที่อยู่สูงกว่า ใช้ระบบน้ำล้น

ถาม : มีกฎระเบียบการบริหารจัดการน้ำอย่างไร

ตอบ : การติดตั้งมิเตอร์น้ำ สร้างข้อตกลงกับผู้ใช้น้ำ หากมีปัญหา จะต้องดูแลรักษาซ่อมแซมร่วมกัน

ถาม : ชาวบ้านผู้ใช้น้ำจะสามารถตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารจัดการน้ำอย่างไร

ตอบ : มีการประชุมประชาคมกับผู้ใช้น้ำทุกๆ เดือน

ถาม : เวลาปล่อยน้ำจากที่สูงลงที่ต่ำ เกิดปัญหาปริมาณน้ำไหลไม่เท่ากันหรือไม่ เช่นคนอยู่ต่ำได้ใช้มากกว่าคนที่อยู่สูงกว่า

ตอบ : ไม่มี เพราะเราควบคุมวาว และดูปริมาณน้ำตลอด

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ทางโครงการฯ มีการทำแนวป้องกันไฟป่าหรือไม่

ตอบ : ชาวบ้านจะช่วยกันทำแนวกันไฟทุกๆ ปี

ถาม : มีกฎระเบียบข้อบังคับ การป้องกันไฟป่าอย่างไร

ตอบ : กฎระเบียบข้อบังคับของในหมู่บ้านและชุมชน หากพื้นที่ใดมีไฟป่าเกิดขึ้น จะต้องเสียค่าปรับตามที่กำหนด

ถาม : ในพื้นที่มีปัญหาเรื่องผลผลิตล้นจี่หรือไม่ แก้ปัญหาอย่างไร

ตอบ : มี บางปีชาวบ้านจะไม่ได้ผลผลิตล้นจี่เลย การแก้ปัญหาให้ใช้แคลเซียม โบรอน ฟันดอก ทำให้การติดผลสูงขึ้นและลดปัญหาการหลุดร่วงของดอก

ถาม : ตลาดกาแฟมีรองรับหรือไม่

ตอบ : โครงการฯ รับซื้อ โดยมี อสพ. ประสานพื้นที่ แต่ละหมู่บ้าน

ถาม : ยากได้พันธุ์ไม้ทำอย่างไร

ตอบ : เราทำนาร่องใน 4 หมู่บ้านก่อน หากท่านต้องการจริงๆ ให้ติดต่อทางเกษตรอำเภอในพื้นที่ของท่าน

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทาง อาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากรู้ให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปศุสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : 1 ไร่ 1 แสน คืออะไร

ตอบ : 1 ไร่ 1 แสน ไม่ใช่การขายผลผลิตอย่างเดียว แต่รวมไปถึงเก็บผลผลิตมากิน แจกจ่ายด้วย โดยจะคิดมูลค่าเป็นจำนวนเงินแทน

ถาม : เมล็ดพันธุ์ข้าวหรือพันธุ์ข้าวที่ปลูกมาจากที่ไหน

ตอบ : ชาวบ้านมีการเก็บเมล็ดพันธุ์ทุกปี ใช้มือเกี่ยวและใช้คนฟาด ไม่ใช้รถเกี่ยวเพื่อไม่ให้เมล็ดข้าวพันธุ์อื่นปน

ถาม : ตอนหว่านกล้าข้าวนำเมล็ดพันธุ์ไปแช่ไตรโคเดอร์มาบิวเวอร์เรีย หรือไม่

ตอบ : ไม่ได้แช่ จะใช้ผสมน้ำใส่บัวรดน้ำตอนเป็นต้นกล้า

ถาม : ปุ๋ย PR คืออะไร

ตอบ : ปุ๋ย PR คือ ปุ๋ยหมักที่ทำมาจากมูลสัตว์ เช่น วัว ควายหมัก 7 วัน สามารถนำมาใช้ได้

ถาม : โครงการฯ มีการสอนเรื่องการเพาะเชื้อราไตรโคเดอร์มาบิวเวอร์เรียหรือไม่

ตอบ : มีการสอนการเพาะเชื้อราแล้ว และถ่ายทอดความรู้ไปให้ชาวบ้านในพื้นที่

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วยสนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : วิธีทำวัคซีน ได้อย่างไร

ตอบ : จากการอบรม และมีปศุสัตว์อำเภอมาให้ความรู้

ถาม : ใช้ต้นกล้วยอะไรในการทำอาหารเลี้ยงหมู

ตอบ : ต้นกล้วยน้ำว้าจะดีที่สุด

ถาม : น้ำตาลแบบใดที่ใช้ในการทำอาหารลดต้นทุน

ตอบ : น้ำตาลทรายแดง ถ้าไม่มีน้ำตาลทรายแดง สามารถใช้อ้อยปอกเปลือกสับ 25 กิโลกรัม

ถาม : มีตลาดรองรับผลผลิตสัตว์หรือไม่

ตอบ : ผ่านวิสาหกิจชุมชน ตลาดโครงการฯ และบริโภคนครวัด

ถาม : หมูดำ 20 ตัวเรียกว่าพันธุ์อะไร

ตอบ : หมูพันธุ์เหมยซาน หรือ หมูดำดอยตุง

ถาม : โครงการฯ ขายพันธุ์หรือไม่

ตอบ : ในขณะนี้ยังไม่ขาย เราต้องการส่งเสริมให้ชาวบ้านในพื้นที่ก่อนและค่อยขยายพื้นที่ออกไป

ถาม : วัคซีนที่ใช้ควบคุมโรคของไก่ มีอะไรบ้าง

ตอบ : ส่วนใหญ่จะใช้วัคซีนหยอดเข้าที่ตาไก่

ถาม : วิธีทำวัคซีน ได้อย่างไร

ตอบ : จากการอบรม และมีปศุสัตว์อำเภอมาให้ความรู้

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายา เสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการรื้อใจรักเข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผ่า สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตรุนแรง เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดี วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และ

คำถามจากผู้เข้าร่วม

จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : คุณรัชณี มีการถูกคุกคามหรือคนในชุมชนไม่ชอบไม่เห็นด้วยบ้างหรือไม่

ตอบ : ช่วงแรกๆ มีการนิทาจากชาวบ้านว่าเป็นแหล่งข่าวให้กับโครงการฯ แต่ได้กำลังใจจากหลายฝ่าย ทำให้เรามีกำลังใจ มั่นใจ และทำงานอย่างมีความสุข เพราะเราทำโดยบริสุทธิ์ใจ อยากทำให้ชุมชนเรามีความสุขโดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด

ถาม : คุณส่องแสง แหล่งที่ไปเอายาเสพติดมีการซื้อขายและผลิตอย่างไร

ตอบ : การแลกเปลี่ยนซื้อขายกับกลุ่มหัวจะแลกเปลี่ยนตัวต่อตัว เพื่อไม่ต้องมีการจ่ายส่วย ราคาจะถูกกว่าโดยการซื้อขายจะต้องพูดภาษาจีนเท่านั้น และในฝั่งนั้นมีการผลิตเยอะมาก

ถาม : ระยะทางจากบ้านห้วยสำนถึงการไปซื้อยาเสพติดกับกลุ่มหัวกี่กิโลเมตร และใช้เวลาในการเดินทางเท่าไร

ตอบ : ประมาณ 50 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทางครึ่งวัน โดยใช้เส้นทางลัดเดินไปตามสันเขา

ถาม : คุณมานิตย สามารถเลิกใช้ยาเสพติดได้อย่างไร

ตอบ : กำลังใจจากพระองค์ฯ และครอบครัวโดยอย่างทำเพื่อลูกอยากมีงานทำ และอยากให้สังคมยอมรับ

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักซ์

พันเอกสุพรรณ ร้อยพุทธ รองเสนาธิการกองกำลังผาเมือง ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักซ์และได้แนะนำ **พ่อหลวงสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้** ในการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมา และได้บรรยายถึงความเป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักซ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลแล้วคืนแต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุม ทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม การแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการ โครงการร้อยใจรักซ์

ถาม : มีวิธีการอย่างไร เพื่อได้ข้อมูลของผู้เกี่ยวข้องยาเสพติดในชุมชน

ตอบ : เข้าไปขอข้อมูลจากทางทางชุมชนโดยตรง แต่เข้าไปแบบจริงใจและไม่นำข้อมูลไปเผยแพร่

ถาม : ทาง อบต.แม่จัน มีการเข้าไปสำรวจและทำประชาคม บางที่สร้างปัญหากับทางคนในชุมชน บางคนไม่ชอบ และไม่ให้ความร่วมมือจะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

ตอบ : ตอนแรกทางคนในครอบครัวไม่ค่อยให้ความร่วมมือ แต่เราต้องใช้การเข้าไปคุยอย่างเป็นมิตร สร้างความเข้าใจ และค่อยๆ เก็บข้อมูลรายละเอียด อย่ารีบร้อนในการดำเนินการ

ถาม : มีการเลือกกลุ่มเป้าหมายในการเข้าไปปฏิบัติงานอย่างไร

ตอบ : เริ่มแรกเรากำหนดขอบเขตสำรวจ โดยเริ่มจากหมู่บ้านที่อยู่ในโครงการฯ โดยการนำผู้เสพเข้ามาเริ่มบ่าัดก่อน

ถาม : โครงการฯ มีมาตรการใดในการดูแลความปลอดภัยของวิทยากรของชุมชน

ตอบ : บำบัด = มีการตั้งกฎกติกา ป้องกัน = เด็ก ชุมชน มีการทำกฎระเบียบโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน ถ้ามีปัญหาใดให้แจ้งหน่วยงานเข้าไปช่วยเจรจาหรือแก้ไข ให้ปราบปราม = เข้าปราบปรามผู้ที่มีอิทธิพล ผู้ค้ายาในชุมชน

ถาม : อยากให้ทางโครงการฯ เป็นศูนย์บ่มบักดกลางได้หรือไม่

ตอบ : ศูนย์บ่มบักด ทางชุมชนเป็นผู้บักดจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เพราะทั้งประหยัดเวลาในการเดินทางแล้ว ความรู้สึกของทางผู้เข้ารับการบักดจะรู้สึกอบอุ่นมากกว่า

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามลพิษในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ
4. ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

สรุปกิจกรรมการอบรม

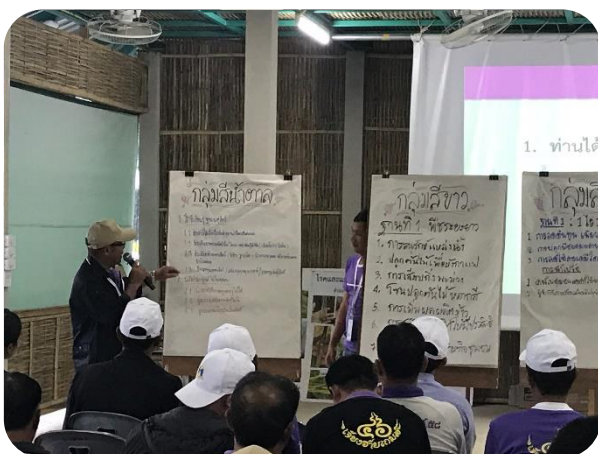

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดต้นทุนในครัวเรือน
2. การมีส่วนร่วมในชุมชนในการแก้ไขปัญหาพื้นที่ของตนเอง
3. การตั้งกลุ่มสหกรณ์ในชุมชนเพื่อการต่อรองพ่อค้าคนกลาง
4. การจำหน่ายโดยระบบกักน้ำ เพื่อใช้ในการเกษตร
5. การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม โดยการจัดสรรพื้นที่ 4 ส่วน ได้แก่ ป่าใช้สอย ที่เนินเขา ที่ดอน และที่นา
6. การทำบ่อพวงสั้นเขา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คืออ่างพวงแบบพลาสติกและอ่างพวงขอยซีเมนต์
7. การใช้พื้นที่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
8. การตั้งกองทุนสัตว์เพื่อลดอัตราการตายของสัตว์
9. การอนุรักษ์ป่าไม้ในชุมชน
10. การทำอาหารลดต้นทุน โดยใช้หญ้าเนเปียร์และหยวกกล้วย
11. การเก็บรักษาพันธุ์ข้าวและการผลิตพันธุ์ข้าวเอง
12. การเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพตามตลาดต้องการ
13. การจัดการที่ทำกิน และการปรับภูมิทัศน์ เช่น เหลืองอินเดียหางนกยูง เพื่อเพิ่มพื้นที่ท่องเที่ยว
14. วิธีการขยายพันธุ์สัตว์
15. การปลูกพืชโดยลดการใช้สารเคมี ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทน เช่น ปุ๋ยหมักชีวภาพ ไตรโคเดอร์มาและบีวเวอร์เรีย

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การตั้งกลุ่มเพื่อการต้อนรับพ่อค้าคนกลาง
2. การนำความรู้ไปปรับใช้ในชุมชนตามสภาพภูมิประเทศ
3. การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำเพื่อที่จะมีน้ำใช้ตลอดปี
4. การติดตั้งมิเตอร์เพื่อการบริหารจัดการใช้น้ำให้คุ้มค่าที่สุดที่สุด
5. การขยายพันธุ์พืช
6. การลดค่าใช้จ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน
7. การเพิ่มผลผลิตข้าว
8. การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์
9. การทำไร่นาสวนผสม
10. การทำบัญชีครัวเรือนเพื่อทราบของการใช้จ่ายในครัวเรือน
11. การนำความรู้เรื่องปศุสัตว์ไปปรับใช้ในชุมชน
12. วิธีการเปลี่ยนพันธุ์มะม่วงเอง
13. การเผยแพร่องค์ความรู้ที่อบรมให้กับชุมชนและครอบครัว

การประเมินความพึงพอใจ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่จัน

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	98.25	1.75	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	80.70	19.30	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	87.72	12.28	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	96.49	3.51	-	-
วิทยากรมีความรู้	94.74	5.26	-	-
สถานที่อบรม	94.74	5.26	-	-
สถานที่พัก	89.47	8.77	1.75	-
อาหารและเครื่องดื่ม	77.19	22.81	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 57 คน จาก 65 คน

เทศบาลตำบลแม่ไร่

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/31

วันที่ 13 - 14 กุมภาพันธ์ 2562

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/31 วันที่ 13 – 14 กุมภาพันธ์ 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 60 คน

จาก ทต.แม่ไร่ อ.แม่จัน จ.เชียงราย

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसानและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา จำนวน 19 อำเภอ โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทรงงาน และศาสตร์พระราช “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. **การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง** โดยดูทั้งในเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. **การพัฒนาตามลำดับขั้น** ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่ม และพึ่งพาตนเองได้

3. **การพัฒนาเชิงพื้นที่** คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. **การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร** โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงาน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : การขุดบ่อพวงใช้คนขุดหรือรถแบคโฮ

ตอบ : บ่อพวงสาธิตนี้ใช้รถแบคโฮขุด แต่ต่อไปจะใช้คนขุด เพื่อให้เป็นการกระจายรายได้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่

ถาม : บ่อพวงพลาสติกกับบ่อพวงซอยซีเมนต์ บ่อไหนมีความคงทนที่สุด

ตอบ : บ่อพวงซอยซีเมนต์จะมีความคงทนมากกว่า

ถาม : ความหนาของบ่อพวงเท่าไร

ตอบ : 7-15 เซนติเมตร

ประเด็นแลกเปลี่ยน : พื้นที่ของตำบลแม่ไร่ มีการส่งน้ำเข้าแปลงการเกษตรโดยระบบคลองชลประทาน แต่มีปัญหาการบริหารจัดการน้ำ เนื่องจากช่วงน้ำหลากเกิดอุทกภัย ช่วงหน้าแล้งน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : เมื่อมีคนปลูกมะม่วงนวลคำมากกว่า 52% มีการแก้ไขปัญหาเรื่องราคาคงของผลผลิตอย่างไร

ตอบ : เปลี่ยนสายพันธุ์ตามที่ตลาดต้องการ

ถาม : การดูแลทุเรียนที่ปลูกใหม่ มีวิธีการอย่างไรบ้าง

ตอบ : มี 4 ขั้นตอน คือ (1) การรดน้ำ (2) การบำรุง (3) การใส่ปุ๋ย และ (4) การกำจัดวัชพืช

ถาม : ทุเรียนจำเป็นต้องรดน้ำบ่อยไหม

ตอบ : จะรดน้ำทุกวันแต่ไม่ให้แฉะเกินไป เพราะถ้าโคนแฉะทำให้เกิดโรคเน่าได้ง่าย

ถาม : ทำไมต้องใช้แกลนบำรุงต้นทุเรียน

ตอบ : นิยสทุเรียนไม่ชอบที่โล่งแจ้ง เพื่อให้แกลนทอดลงมาบังแดดให้ต้นทุเรียนได้ และเพื่อให้ลมหมุนเวียนได้สะดวก

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทาง อาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ข้าวที่ทางชาวบ้านปลูก มีการบำรุงโดยการใส่ปุ๋ยหมักอย่างเดียวหรือไม่

ตอบ : มีการใส่ปุ๋ยหมัก และมีการใช้สารชีวภัณฑ์ด้วย พวก ไตรโคเดอร์มา กับ บิวเวอเรีย มาช่วย เพื่อเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน ที่สำคัญยังได้บริโภคข้าวที่ปลอดสารเคมี

ถาม : ข้าวที่ปลูก ปลูกเฉพาะพันธุ์อูโตอย่างเดียวไหม

ตอบ : ณ ตอนนี้ เน้นการปลูกแต่ข้าวอูโตเป็นหลัก เพราะตั้งแต่ดั้งเดิมจากประสบการณ์การปลูกข้าวอูโตจากรุ่นต่อรุ่นมีการคัดเลือกเอง จึงทำให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ และเกิดปัญหาและผลกระทบน้อยกว่าปลูกข้าวพันธุ์อื่น ชาวบ้านจึงไม่ค่อยนิยมปลูกข้าวพันธุ์อื่น

ถาม : กรณีที่คนปลูกพักทองแล้วผลผลิตมากกว่าต่อความต้องการของผู้บริโภค ทางโครงการมีมาตรการจัดการอย่างไร

ตอบ : ทางชาวบ้านจะขายให้ทางโครงการเป็นหลักทั้งหมด และกรณีของล้นตลาดทางโครงการจะมีการจัดการผลผลิตทางการเกษตรของชาวบ้าน โดยที่โครงการจะเป็นผู้กระจาย ส่งต่อให้ตลาดอื่นๆ เอง

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปุ๋ยสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หมูทำอะไรให้มันมีนมหลายเต้า

ตอบ : เป็นการพัฒนาสายพันธุ์จากโครงการ พันธุ์ดуроจเจอรี่ 20% พันธุ์ดอยตุง 20% พันธุ์เหมยซาน 60 % แต่ต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาขึ้นสิ่งที่เราพัฒนาหมูน้ำหนัก 100 กิโล จะมีเนื้อแดง 43 กิโล

ถาม : อาหารที่ไก่กินเป็นอาหารสำเร็จรูปอย่างเดียวเลยหรือไม่

ตอบ : ไม่ จะเป็นการผสมหญ้าเนเปียร์เพิ่มโปรตีน ผสมกับหัวอาหารและเศษอาหารที่เหลือจากการกิน ตามอัตราที่กำหนดไว้

ถาม : ไก่ที่สนับสนุนให้ชาวบ้าน ต้องคืนให้โครงการด้วยหรือไม่

ตอบ : ต้องคืนโครงการ 1 ตัว / ปี

ถาม : การหมักอาหารต้นกล้วยต้องหมักกี่วัน ถึงจะนำมาใช้งานได้

ตอบ : 20 วัน เพื่อให้อาหารหมักเกิดจุลินทรีย์

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพยาตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสนใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตเริ่มเร็ว เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบูรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัยคนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

ถาม : ผู้ที่ค้ายาเสพติด เมื่อถึงเวลาจะเลิกกลับเลิกไม่ได้ เพราะกลัวถูกตามฆ่าจริงหรือไม่

ตอบ : บางรายเป็นการซื้อขายยาเสพติดแบบติดค้างค่าสินค้า จึงไม่สามารถเลิกได้ ต้องค้าเพื่อชำระค่าหนี้ที่ติดค้างไว้ให้หมด แต่ในกรณีของบ้านห้วยสำนไม่ได้มีการติดค้างค่าสินค้า จึงสามารถเลิกค้าได้เลย

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

พ่อหลวงสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ และ **พ่อหลวงดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ** ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมา เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาเป็นจำนวนมาก และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนา ร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุม ได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม การแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการ โครงการร้อยใจรักษ์

ประเด็นแลกเปลี่ยน

1. ในอดีตพื้นที่หมู่ที่ 5 และ 6 ของตำบลแม่ไร่ มีปัญหาเรื่องยาเสพติด ซึ่งคนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมือง และเผ่าอาข่า ยาเสพติดส่วนใหญ่มาจากคนนอกชุมชนที่เข้ามาเป็นขายเป็นส่วย ทางคณะกรรมการหมู่บ้านก็ไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยว เพราะกลัวอิทธิพลของผู้ค้ายาเสพติด บางคนเลิกยาเสพติดแล้ว แต่หันไปติดเหล้าแทน

2. การแก้ปัญหาเด็กแว้น ครั้งที่ 1 เรียกผู้ปกครองเจ้าตัว มาเพื่อว่ากล่าวตักเตือน ปรับ 1,000 บาท ครั้งที่ 2 ปรับ 1,000 ยึดรถ 7 วัน ครั้งที่ 3 ดำเนินการให้ผู้ปกครองติดคุกแทนลูก และเสนอให้จับร้านแต่งรถเป็นอันดับแรก

คำถามจากผู้เข้าร่วม

ถาม : เมื่อหมู่บ้านได้ตั้งกฎระเบียบกฎเกณฑ์การจ่ายค่าปรับของกลุ่มเด็กแว้น ที่สร้างปัญหา ความเดือดร้อน เสียหายต่อก่อนชาวบ้านในพื้นที่แล้ว แต่ไม่ค่อยมีใครมาจ่ายหรือให้ความร่วมมือ ทางหมู่บ้านที่อยู่ในโครงการมีเหตุการณ์แบบนี้ไหม และมีมาตรการจัดการอย่างไร

ตอบ : ปัจจุบันไม่มีแล้ว หลังจากการตั้งกฎระเบียบในชุมชนทุกคนในพื้นที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะถ้าผู้ใดไม่ให้ความร่วมมือ ทางหมู่บ้านจะไม่ให้ร่วมกิจกรรมในชุมชน หรือความช่วยเหลือต่างๆ ซึ่งมาตรการจัดการ คือทางหมู่บ้านจะจับและยึดท่อเด็กแว้น แล้วให้นำท่อเดิมมาเปลี่ยนและจะไม่คืนท่อแต่ให้

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรม ผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนา โครงการฯ บ้านห้วยส้าน คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นหน่วยงานราชการที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการ แก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามูลนิธิชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมียกงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การทำบ่อพวงสันเขา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คืออ่างพวงสันเขาแบบพลาสติกและอ่างพวงชอยซีเมนต์

2. การส่งน้ำโดยใช้ระบบกาลักน้ำไปใช้ในพื้นที่การเกษตร

3. การบริหารจัดการน้ำโดยการติดตั้งมิเตอร์เพื่อให้การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การบริหารพื้นที่ใช้สอยอย่างคุ้มค่า

5. การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ

6. วิธีทำปุ๋ยหมักเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายและลดการใช้สารเคมี

7. การทำบัญชีครัวเรือน

8. การจัดตั้งกองทุนอาหารสัตว์

9. การเลี้ยงเป็ดที่มีไข่ปริมาณมาก

10. วิธีการทำปุ๋ยหมักเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายและลดการใช้สารเคมี

11. ลดต้นทุนอาหารสัตว์ โดยใช้หญ้าเนเปียร์

12. การทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดต้นทุนในครัวเรือน

13. การตั้งกองทุนสัตว์เพื่อลดอัตราการตายของสัตว์

14. ความสามัคคีในชุมชนที่สามารถช่วยกันแก้ไขปัญหาได้

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

1. การทำอ่างพวงสันเขาแบบซอยซีเมนต์ ในพื้นที่
การเกษตรเพื่อการเก็บน้ำใช้ในฤดูแล้ง
2. การทำบัญชีครัวเรือนเพื่อทราบ
การใช้จ่ายในครัวเรือน
3. การลดต้นทุนภายในครัวเรือน
โดยการปลูกทุกอย่างที่กิน
4. การทำปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์ เช่น
วัว ควาย ไก่
5. การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำเพื่อที่จะมีน้ำ
ใช้ตลอดปี
6. การตั้งกองทุนดูแลไฟฟ้า

แนวทางการนำไป ปรับใช้ในพื้นที่

7. การตั้งกฎกติกาในการบริหารจัดการน้ำ
เพื่อใช้น้ำให้คุ้มค่าที่สุด
8. การปลูกหญ้าเนเปียร์ลดต้นทุน
อาหารสัตว์
9. การทำประโยชน์ที่ดินให้คุ้มค่า
10. การตั้งกลุ่มเพื่อลดต้นทุนผลผลิต
11. การตั้งทีมปศุสัตว์ กองทุนยาเพื่อ
ลดอัตราการตายของสัตว์
12. การนำความรู้ไปขยายพื้นที่ในชุมชน
13. การเผยแพร่องค์ความรู้ที่อบรม
ให้กับชุมชนและครอบครัว

การประเมินความพึงพอใจ เทศบาลตำบลแม่ไร่

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	92.45	7.55	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	83.02	15.09	-	1.89
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	77.36	22.64	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	79.25	18.87	-	1.89
วิทยากรมีความรู้	92.45	7.55	-	-
สถานที่อบรม	94.34	5.66	-	-
สถานที่พัก	88.68	11.32	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	75.47	18.87	5.66	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 53 คน จาก 60 คน